

CENTRAAL
MUSEUM
UTRECHT

Agnietenstraat 1
Maliebaan 42

mei 1964

HET
KUNSTWERK
VAN DE
MAAND

Het afgebeelde kunstwerk is gedurende de
maand mei geëxposeerd in de afdeling
„Kunst na 1850”, Maliebaan 42

(Buslijnen 3 en 11, halte Nachtegaalstraat hoek Maliebaan).

H. D. Janzen, Stierengevecht — brons, 1961

Het is een gemeenplaats om te zeggen dat wij in „een dynamische tijd” leven. Minder algemeen bekend is het feit dat juist ook recente richtingen in de schilder- en beeldhouwkunst pogen dynamiek, vitaliteit en energie in beeldende tekens vast te leggen. Zowel bij abstract werkende kunstenaars, als ook bij meesters die de figuratieve traditie handhaven vinden wij dit streven terug. Het tot uitdrukking brengen van actie en van het voorbijgaande moment zijn niet alleen belangrijke factoren in de hedendaagse schilderkunst, maar ook in de moderne sculptuur.

Het thema dat de beeldhouwer Janzen koos is al typerend. Het „verhaal” van dit beeldje is duidelijk zonder meer. De door zijn torrero tot het uiterste getergde stier is komen aanstormen en heeft, zijn kwelgeest net iets te vlug af, de stierenvechter op de horens genomen. Van dit „verhaal” heeft de beeldhouwer het belangrijkste ogenblik (bij toneel zouden wij spreken van het dramatisch hoogtepunt) gekozen, n.l. dat, waarop de toreador omhoog is geslingerd en op de grond dreigt te worden neergesmaakt. Het gehele gebeuren heeft Janzen a.h.w. samengevat in en gezuiverd tot dit psychologisch meest essentiële moment. Toch is deze psychologische concentratie niet het belangrijkste aspect van dit beeldje. Wat ons het meest treft, is immers niet het afschuwelijke ogenblik tussen leven en dood, dat in feite wordt uitgebeeld, maar de actie en de beweging die tot uitdrukking komen. Op het eerste gezicht worden wij minder aan een bloedig gebeuren, dan aan de sierlijke en ritmische beweging van een ballet herinnerd. We vermoeden dan ook dat Janzen dit thema en dit ogenblik vooral heeft gekozen om een summum aan beweging en actie in één momentopname te kunnen vastleggen. Een momentopname, niet als bij een foto met allerlei bijkomstigheden, maar vereenvoudigd en gestileerd tot het essentiële.

Evenwicht en afgewogenheid zijn van oudsher grondbegrippen voor de beeldhouwkunst. De uitbeelding van de vaart van de stier, die slechts op drie poten rust, het geweld van de botsing tussen dier en stierenvechter, en het korte moment van de labiele stand van het menselijk lichaam hadden gemakkelijk afbreuk kunnen doen aan het „équilibre” van dit stukje sculptuur. Dat dit niet is gebeurd, maar dat integendeel alle gecombineerde bewegingen tot een volkomen harmonie zijn uitgebalanceerd, bewijst het talent van de maker van dit „stierengevecht”.